

»Empaattinen, säkenöivä ja mielipiteitä jakava.»

– BOOKLIST

Vanessa

WSOY

KATE ELIZABETH RUSSELL

Kate Elizabeth
Russell
Vanessa

SUOMENTANUT SARI KARHULAHTI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Suomentaja kiittää wsoy:n kirjallisuussäätiötä saamastaan tuesta.

Siteerattujen runojen ja romaanien suomentajat
Sylvia Plathin runo *Lady Lasarus*: Marja-Leena Mikkola
Edgar Allan Poen runo *Annabel Lee*: Yrjö Jylhä
Edgar Allan Poen runo *Yksin*: Oskar Nousiainen
Vladimir Nabokovin romaani *Kalvas hebku*: Kristiina Drews
Vladimir Nabokovin romaani *Lolita*: Eila Pennanen ja Juhani Jaskari

Englanninkielinen alkuteos

My Dark Vanessa

Tämä on kaunokirjallinen teos. Siinä esiintyvät nimet, hahmot, paikat ja tapahtumat ovat mielikuvituksen tuotetta tai niitä on käytetty fiktiivisten elementtien tavoin. Kaikki yhtymäkohdat oikeisiin tapahtumiin, paikkakuntiin, tahoihin ja eläviin tai kuolleisiin henkilöihin ovat pelkkää sattumaa.

Copyright © 2020 by Kate Elizabeth Russell
Suomenkielinen laitos © Sari Karhulahti ja wsoy 2020

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-44484-9

PAINETTU EU:SSA

Vartuin ja kävin koulua Mainessa: suoritin yhdeksännen ja kymmenennen luokan siellä yksityiskoulussa, ennen kuin siirryin toiseen oppilaitokseen henkilökohtaisista syistä, ja myöhemmin opiskelin siellä collegessa. Koska nämä elämäntarinani osat vastaavat suurin piirtein tämän romaanin tiettyjä fiktiivisiä elementtejä, taustani jollakin tapaa tuntevat lukijat saattavat tietenkin tehdä sen hätiköidyn ja virheellisen johtopäätöksen, että paljastan koulu- ja opiskeluvuosiini liittyviä salaisuuksia. En tee niin. Tämä romaani on kaunokirjallisuutta, ja sen henkilöahmot ja miljööt ovat kokonaan mielikuviukseni tuotetta.

*Jokainen viime vuosina uutisia seurannut tuntee tarinoita, jotka muistuttavat tähän kirjaan sijoittamiani kuvitteellisia tapahtumia. Käytin aineksina myös esimerkiksi kriittistä traumateoriaa, popkulttuuria ja 2000-luvun alun postfeminismia ja annoin tekstini heijastaa niitä monimutkaisia tunteita, joita Vladimir Nabokovin *Lolita* minussa herättää. Kaikki se oli normaalia luovaa kirjoittamista. Kannattanee kuitenkin toistaa varmuuden vuoksi, ettei tämän romaanin ole millään tavalla tarkoitus kuvata todellisia tapahtumia. Mainitsemiani ylimalkaisia yhtäläisyyksiä lukuun ottamatta tässä kertomuksessa ei ole mitään, mikä liittyy minuun, opettajiini tai yhteenkään tuntemaani henkilöön.*

*Tosielämän Dolorez Hazeille ja Vanessa Wyeille,
joiden kertomuksia ei ole vielä kuunneltu,
uskottu tai ymmärretty*

2017

VALMISTAUDUN LÄHTEMÄÄN töihin kahdeksan tunnin kuluttua postauksesta. Klikkaan Päivitä-painiketta kihartaesani tukkaani. Tähän mennessä kaksisataakaksikymmentäneljä Facebookin käyttäjää on jakanut julkaisun ja kahdeksansataaseitsemänkymmentäviisi tykännyt siitä. Vedän ylleni mustan villakankaisen jakkupuvun ja päivitän näkymän uudelleen. Ha-puilen mustat matalat kenkäni sohvasta alta ja päivitän. Kiinnitän kullavärisen nimilaatan jakun kauluskäänteeseen, päivitän. Jakajia, tykkääjiä ja kommentteja on kerta kerralta enemmän.

Olet tosi vahva.

Olet tosi rohkea.

Millainen hirviö saattoi tehdä niin lapselle?

Avaan uusimman viestini, jonka lähetin Stranelle neljä tuntia sitten: Kuule, oletko ok...? Hän ei ole vastannut vielääkään, ei ole edes lukenut viestiä. Kirjoitan toisen – Olen täällä jos haluat puhua – mutta muutan mieltäni, poistan tekstin ja lähetän sen sijaan vain rivin kysymysmerkkejä. Odotan vähän aikaa ja valitsen sitten Stranen numeron, mutta kun soitto menee vastaajaan, työnnän puhelimen taskuun, lähdän asunnostani ja nykäisen oven kiinni perässäni. Minun ei tarvitse yrittää näin kovasti. Strane on aiheuttanut tämän sotkun. Se on hänen päänsärkynsä, ei minun.

Töissä istun aulan nurkassa hotelliportieerin tiskin takana ja kerron asiakkaille, missä heidän kannattaisi käydä ja mitä syödä. Matkailukausi on lopuillaan, ja viimeiset harvalukuiset

turistit ovat saapuneet ihaillemaan ruskaa, ennen kuin Maine menee kiinni talveksi. Huulillani on kesto hymy, joka ei aivan kirkasta silmiäni, kun varaan illaksi pöydän ravintolasta ensimmäistä hääpäiväänsä juhlivalle pariskunnalle ja pyydän huonepalvelua viemään myöhemmin samppanjapullon odottamaan parin paluuta: teen enemmän kuin minun tarvitsisi ja varmistan siten reilun juomarahan. Soitan limusiinin kuljettamaan erään perheen lentokentälle. Joka toinen maanantai hotellissa työmatkallaan yöpyvä mies tuo minulle kolme likaista paitaa ja kysyy, onko mahdollista pesettää ne seuraavaksi aamuksi.

»Hoidan asian», minä lupaan.

Mies hymyilee leveästi ja iskee minulle silmää. »Kuule, Vanessa, sinä olet lyömätön.»

Tauolla asetun tyhjään työpisteeseen takahuoneessa ja tuijotan puhelintani syödessäni kerrosvoileipää, joka ei kelvannut kenellekään edellispäiväisessä tilaisuudessa. En voi olla katsoimatta Facebook-postausta vähän väliä, en voi olla liikuttamatta sormiani ja vilkuilematta näyttöä, ja totean, että jakajia ja tykkääjiä on aina vain enemmän ja että kymmenet ihmiset ovat kannustaneet: olet peloton, kerro totuus kaikille, uskon sinua. Lukiessani kommentteja kolme vilkkuvaa pistettä kertoo, että joku kirjoittaa parhaillaan uutta. Sitten näkyviin ilmaantuu kuin taikaiskusta vielä yksi vahvuuden ylistys ja tuen ilmaus, ja se saa minut liu'uttamaan puhelimen työpöydän toiselle reunalalle ja heittämään kuivuneen voileivän jämät roskiin.

Aion lähteä takaisin aulaan, mutta samassa puhelin alkaa väristä: SAAPUVA PUHELU JACOB STRANE. Vastaan nauraen, koska on helpottavaa, että hän on hengissä ja ottaa yhteyttä. »Oletko okei?»

Hetken on aivan hiljaista, ja jähmetyn tuijottamaan ikkunasta Monument Squaren torikojuja ja myyntiautoja. On lokakuun alku, kunnan syksy, se aika vuodesta, jolloin koko

Portland on kuin suoraan L.L.Beanin mainoskuvastosta: jätti- ja pullokurpitsaita, kannuittain omenasiideriä. Aukion poikki kulkee nainen ruudullinen flanellipaita yllään ja kumiteräsaappaat jalassa. Hän hymyilee kantamalleen pikkulapselle.

»Oletko siellä?» kysyn Stranelta.

Hän huokaisee syvään. »Olet tainnut nähdä sen.»

»Joo», minä sanon. »Niin olen.»

En kysy mitään, mutta Strane ryhtyy silti selittämään. Hän sanoo, että koulu alkaa tutkia asiaa ja että hän valmistautuu pahimpaan. Hän arvelee, että hänet pakotetaan irtisanoutumaan. Ja epäilee, ettei saa hoitaa virkaansa edes lukuvuoden loppuun, ei välttämättä edes joululomaan saakka. On niin kuohuttavaa kuulla hänen äänensä, että minun on vaikea pysyä kärryillä. Puhuimme toistemme kanssa edellisen kerran monta kuukautta sitten, ja silloin olin suunniltani, koska isäni oli kuollut sydänkohtaukseen, ja sanoin Stranelle, etten voi enää olla tekemisissä hänen kanssaan. Oikeudentuntoni heräsi yhtäkkiä aivan kuten se on herännyt vuosien varrella aina potkujen, välirikkojen ja hermoromahdusten kaltaisten vastoinkäymisten jälkeen ikään kuin voisin hyvittää kaikki pahat tekoni jälkikäteen olemalla kunnolla.

»Mutta johan asiaa tutkittiin silloin kun Taylor Birch oli sinun oppilaasi», minä sanon.

»Siihen palataan. Kaikkia kuullaan uudestaan.»

»Jos sinua pidettiin silloin aikoinaan syyttömänä, miksi nyt päädyttäisiin toisenlaiseen lopputulokseen?»

»Oletko kiinnittänyt huomiota uutisiin tässä hiljattain?» Strane kysyy. »Ajat ovat muuttuneet.»

Minun tekee mieli sanoa, että hän liioittelee, ettei hänellä ole hätää, jos hän kerran on syytön, mutta tiedän, että hän on oikeassa. Viime kuukauden mittaan muutoksen tuulet ovat alkaneet puhaltaa yhä voimakkaammin, ja lukuisat naiset ovat

paljastaneet miesten lähennelleen ja ahdistelleen heitä. Useimmat seksuaalisesta häirinnästä syytetyt ovat olleet julkisuuden henkilöitä – muusikoita, poliitikkoja, filmitähtiä – mutta kaikki heistä eivät ole olleet yhtä tunnettuja. He ovat toimineet taustastaan riippumatta aivan samoin. Ensin he ovat kiistäneet kaiken. Kun on käynyt selväksi, ettei paljastusten herättämä kohu laannu, he ovat ottaneet häpeissään lopputilin ja julkistaneet epämääräisen pahoittelevan lausunnon myöntämättä kuitenkaan suoraan tehneensä väärin. Lopuksi he ovat sulkenet suunsa ja kadonneet. On ollut surrealistista seurata, miten helposti he ovat nujertuneet yksi kerrallaan.

»Ei sinulla pitäisi olla hätää», minä sanon. »Taylorin koko postaus on valetta.»

Strane vetää henkeä niin, että ilma sihahtaa hänen hampaidensa välissä. »Ei välttämättä, ei jos tarkkoja ollaan.»

»Mutta ethän sinä oikeastaan edes koskenut Tayloriin. Se väittää Facebookissa, että ahdistelit sitä.»

»Ahdistelu», Strane sanoo pilkallisesti. »Aivan kuten pahoinpitely voi tarkoittaa ranteeseen tarttumista tai olkapään tönäisyä, ahdistelu voi tarkoittaa mitä hyvänsä. Se on merkityksetön juridinen termi.»

Tuijotan ikkunasta toria, väentungosta ja lokkiparvia. Yksi ruoka-annosten myyjistä avaa ison metalliastian, josta tuprahtaa höyryä, ja ottaa siitä kaksi tamalia. »Kuule, Taylor lähetti minulle viestin viime viikolla.»

Lyhyt hiljaisuus. »Vai niin.»

»Se halusi tietää, seuraisinko sen esimerkkiä. Se varmaan arveli, että sen väitteet vaikuttaisivat uskottavammilta, jos minäkin suostuisin syyttämään sinua.»

Strane pysyy vaihi.

»En vastannut sille. Ei tullut mieleenkään vastata.»

»Niin», Strane sanoo. »Ei tietenkään.»

»Ajattelin, että se bluffasi. En uskonut, että sillä olisi pokkaa panna toimeksi.» Nojaudun eteenpäin ja painan otsani kiinni ikkunaan. »Ei sinulle käy kuinkaan. Voit luottaa minuun.»

Strane henkäisee kuultuaan sanani. Näen sieluni silmin huojentuneen hymyn uurtavan syviä ryppyjä hänen silmänurkkiinsa. »Muuta minun ei tarvitsekaan tietää», hän sanoo.

Palattuani hotelliportieerin tiskin taakse avaan Facebookin ja kirjoitan hakukenttään »Taylor Birch», jotta saan Taylorin profiilin näkyviin. Selaan hänen niukkoja julkisia päivityksiään, joita olen tutkinut vähän väliä vuosien ajan – valokuvia ja kirjoituksia, joista uusimman aihe on Strane. Uusi postaus saa edelleen paljon huomiota: nyt sen on jakanut neljäsataa kolmekymmentäkahdeksan käyttäjää ja siitä on tykännyt yli tuhatkahdeksansataa, ja entisten kaltaisia kommenttejakin on tullut lisää.

Tämä on tosi innostavaa.

Olet ihailtavan vahva.

Kerro totuus kaikille, Taylor.

Kun Strane ja minä tapasimme, minä olin viidentoista ja hän oli neljäkymmenen kahden eli lähes kolmekymmentä vuotta minua vanhempi, mikä oli ihanteellista. Niin kuvailin ikäeroamme silloin: se oli mielestäni ihanteellinen. Oli mukava ajatella, että hän oli elänyt melkein kolme kertaa kauemmin kuin minä, ja hyvin helppoa kuvitella, että hänen sisäänsä mahtuisi kolme minua: yksi ympäröisi hänen aivonsa ja toinen sydämensä ja kolmas muuttuisi hänen suonissaan virtaavaksi vereksi.

Hän sanoi, että opettajilla ja oppilailla oli tiettävästi silloin

tällöin romansseja Browickissa mutta hänellä ei ollut ollut ainuttakaan, koska ennen minua hän ei ollut halunnut ryhtyä mihinkään. Olin ensimmäinen oppilas, joka sai hänet ajattelemaan suhdetta. Minussa oli jotain, minkä takia riski kannatti ottaa. Häntä kiehtovaa viehätysvoimaa.

Nuoruudellani ei ollut merkitystä, ei Stranelle. Hän rakasti ajatusmaailmaani enemmän kuin mitään muuta minussa. Hän sanoi, että olin tunneälyltäni neron tasolla, että kirjoitin kuin huippulahjakkuus ja että hän pystyi puhumaan ja uskoutumaan minulle. Hänen mukaansa syvällä sisimmässäni piili samantyyppistä synkkää romanttisuutta kuin hänessäkin. Kukaan ei ollut ymmärtänyt hänen pimeää puoltaan ennen minua.

»Kun sitten vihdoinkin löydän sielunkumppanin, minun tuurilani hän on tietenkin viisitoistavuotias tyttö», hän sanoi.

»Jos tässä puhutaan tuurista, voit miettiä, millaista on olla viisitoistavuotias, jonka sielunkumppani on vanha ukko», minä vastasin.

Strane katsahti minuun varmistaakseen, että vitsailin – tietenkin vitsailin. En tahtonut olla missään tekemisissä ikäisteni poikien kanssa, sillä heillä oli hilsettä ja näppylöitä ja he osasivat olla todella julmia: he ruotivat tyttöjen ulkonäköä ja antoivat ruumiinosillemme pisteitä käyttäen asteikkoa yhdestä kymmeneen. Minua ei ollut luotu heitä varten. Keski-ikäisen Stranen harkitsevaisuus ja suhteemme verkkainen eteneminen tuntuivat minusta ihanilta. Hän vertasi tukkaani syksyisiin vaahteranlehtiin ja antoi minulle runokirjoja – Emilyä, Ednaa, Sylviaa. Hän sai minut näkemään itseni hänen silmillään, punatukkaisena tyttönä, joka kykeni nousemaan tuhkasta ja ahmaisemaan hänet kuin hän olisi ilmaa. Hän rakasti minua niin syvästi, että toisinaan lähdettyäni luokasta hän istuutui paikalleni, laski päänsä isolle pöydälle ja yritti hengittää sitä, mitä minusta oli jäänyt huoneeseen. Niin kävi jo ennen kuin

edes suutelimme. Hän oli varovainen minun kanssani. Hän yritti niin kovasti olla hyvä.

On helppoa määrittää, milloin kaikki alkoi – milloin astuin Stranen aurinkoiseen luokkaan ja tajusin ensimmäistä kertaa hänen ahmivan minua silmillään – mutta on vaikeampi sanoa, milloin kaikki loppui vai loppuiko koskaan. Suhteemme taisi tulla jollakin tapaa tiensä päähän minun ollessani kahdenkymmenen-kahden, koska silloin hän sanoi, että hänen oli pakko ryhdistäytyä, ettei hän pystynyt viettämään nuhteetonta elämää, jos olin hänen ulottuvillaan, mutta viime vuosikymmenen ajan hän on soitellut minulle myöhään iltaisain ja olemme muistelleet menneitä – repineet haavaa, jonka kumpikaan ei anna parantua.

Veikkaan, että olen se, jonka puoleen Strane kääntyy, kun hänen fyysinen kuntonsa alkaa huonontua kymmenen tai viidentoista vuoden kuluttua. Niin tämä rakkaustarina todennäköisesti päättyy: minä jätän kaiken muun ja teen mitä tahansa hänen hyväkseen uskollisena kuin koira, ja hän vain ottaa ottamistaan.

Lähden töistä illalla kello yksitoista, kuljen pitkin keskustan tyhjiä katuja ja lasken henkilökohtaiseksi voitoksi jokaisen korttelinvälin, jonka pystyn kävelemään katsomatta Taylorin postausta. Annan puhelimen olla myös kotiin päästyäni. Panen työvaatteeni henkariin, poistan meikit kasvoiltani, poltan piipullisen ruohoa sängyssä ja sammutan valot. Hillitsen itseni.

Mutta lakanan hivellessä sääriäni pimeässä minussa tapahtuu jotain. Yhtäkkiä olen aivan hädissäni. Stranen pitäisi rauhoitella minua ja sanoa kiertelemättä, ettei hän tietenkään ole tehnyt niin kuin Taylor väittää. Hänen pitäisi sanoa taas, että Taylor valehtelee, että Taylor oli kymmenen vuotta sitten ja on edelleen valehtelija, joka on kuunnellut uhriutumisen seireeninlaulua.

Puhelin on hädin tuskin alkanut soida, kun Strane vastaa aivan kuin olisi odottanut minun ottavan yhteyttä. »Hei, Vanessa.»

»Olen pahoillani. Ymmärrän, että on jo yö.» Epäroin hetken, koska en tiedä, miten pyytää haluamaani. Emme ole puhuneet pitkään aikaan näin myöhään. Silmäilen hämärää huonetta, komeron avointa ovea ja kattoon lankeavaa katulampun varjoa. Jääkaappi hurisee ja hana tippuu keittiössä. Strane on minulle tämän verran velkaa, koska pysyn vaiti ja olen lojaali hänelle.

»Tähän ei mene kauan», sanon. »Vain muutama minuutti.»

Stranen peitto kahisee, kun hän nousee istumaan sängyssä ja siirtää puhelimen toiselle korvalleen, ja uskon hetken, että hän aikoo kieltäytyä. Mutta sitten hän ryhtyy kertomaan minulle sillä vaimealla äänellä, joka tekee minusta sulaa vahaa, millainen olin ennen: *Sinä olit nuori ja uhkuit kauneutta. Olit teini-ikäinen, seksikäs ja niin täynnä elämää, että minua pelotti.*

Käännyn vatsalleni ja työnnän tyynyn jalkojeni väliin. Pyydän Stranea palauttamaan mieleeni jonkin muiston, johon voin uppoutua. Hän kertoo hiljaa itseksensä kaukaisia tapahtumia.

»Luokan takahuoneessa», hän sanoo sitten. »Keskitalvella. Sinä pitkälläsi sohvalta yltä päältä kananlihalla.»

Suljen silmäni ja palaan hänen työhuoneeseensa: valkoiset seinät, kiiltävä puulattia, pöydällä pino arvostelemattomia koikeita, karhea sohva, sihisevä lämpöpatteri ja himmeä kahdeksankulmainen ikkuna. Kiinnitin katseeni ikkunaan Stranen kosketellessa minua, ja minusta tuntui, että kelluin veden alla, kierin painottomana piittaamatta siitä, miten päin olin.

»Suutelin sinua, nuolin sinua. Kuumensin sinut.» Strane nauraa vaimeasti. »Niin sinulla oli tapana sanoa. 'Kuumenna minut.' Keksit hullunkurisia ilmauksia. Olit kovin häveliäs etkä olisi kehdannut puhua koko asiasta vaan halusit vain, että pa-nisin toimeksi. Muistatko sen?»

En muista, en oikeastaan. Browickissa viettämäni vuodet ovat minulle suurelta osin hämäriä ja sirpaleisia. Tarvitsen Stranea täyttämään aukot, mutta välillä hänen kuvailemansa tyttö kuulostaa ventovieraalta.

»Sinun oli vaikea olla ääntelevä», hän sanoo. »Nipistit aina suusi tiukasti kiinni. Muistan, miten purit kerran alahuulesi verille mutta et silti antanut minun lopettaa.»

Painan kasvoni kiinni patjaan ja kyhnytän itseäni tyyntyä vasten, kun hänen sanansa tulvivat aivoihini ja kuljettavat minut sängystäni menneisyyteen: olen taas viisitoistavuotias ja palelen ja palan Stranen työhuoneen sohvalla alaruumis paljaana, ja jalkojeni väliin polvistunut Strane katsoo minua kasvoihin.

Voi hyvänen aika, hän sanoo. *Sinun huulestasi vuotaa verta.*

Pudistan päätäni ja puristan sohvatyynyjä. Ei se mitään, jatka. Hoida homma.

»Olit aivan kyltymätön», Strane sanoo. »Ja vartalosi oli pieni ja kiinteä.»

Hengitän äänekkäästi nenän kautta ja laukean samalla hetkellä kun Strane kysyy, muistanko, miltä minusta tuntui. Muistan, muistan, muistan. Kyllä minä muistan. Olen pystynyt pitämään mielessäni tunteet – sen, mitä hän teki minulle, miten hän sai aina minut vääntelehtimään ja pyytämään lisää.

Olen käynyt Rubyn vastaanotolla kahdeksan kuukauden ajan, isäni kuolemasta lähtien. Aluksi yritin selvitä terapian avulla surustani, mutta tätä nykyä puhun äidistäni ja entisestä poikaystävästäni ja valitan, että poljen paikallani töissä ja elämässä yleensäkin. Ruby ei veloita minulta niin paljon kuin voisi, mutta maksan yhtä kaikki viisikymmentä dollaria viikossa siitä, että joku kuuntelee minua.

Ruby ottaa asiakkaansa vastaan parin korttelin päässä hotellista pehmeästi valaistussa huoneessa, jossa on sohva,

kaksi nojatuolia ja kaksi sivupöytää nenäliinapakkauksia varten. Ikkunoista avautuu näkymä Casconlahdelle: kalastuslaitureiden yllä parveilevia lokkeja, hitaasti liikkuvia öljytankkereita ja ankan kuvan koristamia amfibioajoneuvoja, jotka kaakattavat solahtaessaan veteen ja muuttuessaan busseista veneiksi. Ruby on minua vanhempi mutta voisi olla pikemminkin isosiskoni kuin äitini, ja hänellä on maantienvärinen tukka ja boho-tyyliset vaatteet. Pidän kovasti hänen puukengistään ja siitä, miten ne kopisevat hänen kävellessään huoneen poikki.

»Hei, Vanessa!»

Pidän kovasti myös siitä, että avattuun oven Ruby tervehtii minua kuin hänelle olisi helpotus nähdä juuri minun seisovan käytävässä.

Tällä viikolla puhumme aikeistani lähteä lapsuudenkotiini viettämään ensimmäistä kertaa kiitospäivää ilman isää. Pelkään, että äiti on masentunut, enkä tiedä, miten ottaisin asian puheeksi. Laadin suunnitelman Rubyn kanssa. Käymme läpi erilaisia skenaarioita ja pohdimme, miten äiti todennäköisesti reagoi, jos annan ymmärtää, että hän saattaa tarvita ammatti-apua.

»Uskon, että kaikki menee hyvin, kunhan olet empaattinen», Ruby sanoo. »Te kaksi olette läheisiä. Pystytte kyllä puhumaan vaikeistakin asioista.»

Siis läheisiä? En kiistä mutta en myöskään vahvista Rubyn väitettä. Toisinaan pystyn huijaamaan muita ällistyttävän helposti, vaikka en edes yritä tehdä niin.

Maltan olla katsomatta Taylorin Facebook-päivitystä, kunnes aika alkaa loppua ja Ruby ottaa puhelimensa esiin merkittäkseen seuraavan tapaamisemme kalenteriinsa. Hän vilkaisee minua, huomaa minun vierittävän näkymää vimmatusti ja kysyy, onko uutisissa jotain mielenkiintoista.

»Arvattavasti joku hyväksikäyttäjä on taas paljastunut», hän sanoo.

Kohotan katseeni, ja minua kylmää.

»Niitähän riittää loputtomiin.» Ruby hymyilee apeasti.
»Eikä niiltä välty kukaan.»

Hän ryhtyy puhumaan viimeisimmästä ahdistelusta syytetyistä kuuluisuudesta, elokuvaohjaajasta, jonka filmit sisältävät aina naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Ilmeisesti mies on paljastellut itseään mielellään nuorille naisnäyttelijöille kulissien takana ja suostutellut nämä ottamaan häneltä suihin.

»Eipä olisi uskonut, että se mies on väkivaltainen», Ruby sanoo sarkastisesti. »Sen filmeissä on ihan riittävästi todisteita. Sen kaltaiset tyypit tekevät törkeyksiä sumeilematta.»

»Vain siksi, että me annetaan niiden tehdä», minä sanon.
»Me kaikki katsotaan niiden touhuja läpi sormien.»

Ruby nyökkää. »Olet aivan oikeassa.»

On jännittävää puhua näin vaarallisesta aiheesta.

»En tiedä, mitä niistä naisista pitäisi ajatella, jotka esiintyivät tämän ohjaajan filmeissä kerran toisensa jälkeen», minä sanon. »Eikö niillä ollut tippaakaan itsekunnioitusta?»

»No, ei me voida syyllistää niitä», Ruby sanoo. En väitä vastaan vaan pelkästään ojennan hänelle sekini.

Kotona vedän kännit ja nukahdan sohvalle kaikki valot päällä. Seitsemältä aamulla puhelin värisee puulattialla, koska minulle tulee tekstiviesti, ja kompuroin huoneen poikki lukemaan sen. Lähettäjä on äiti. Hei, kulta. Tulit vain mieleeni.

Tuijotan näyttöä ja yritän päätellä, mitä äiti tietää. Taylorin valheet ovat nyt olleet Facebookissa kolme päivää, ja vaikka äiti ei tunne ketään Browickista, todella monet ovat jakaneet postauksen. Sitä paitsi äiti somettaa nykyään koko ajan – tykkäilee, jakaa muiden julkaisuja ja riitaantuu konservatiivisten

trollien kanssa kerran toisensa jälkeen. Hän on hyvinkin saattanut nähdä Taylorin kirjoituksen.

Suljen tekstiviestin ja katson Facebookia: yli kaksituhatta-kolmesataa käyttäjää on jakanut Taylorin postauksen ja yli seitsemäntuhattayhdeksänsataa tykännyt siitä. Taylor on tehnyt eilen illalla julkisen päivityksen:

USKOKAA NAISIA.

KUN KÄÄNNYMMME Norumbegaan johtavalle kaksikaistaiselle maantielle, äiti sanoo: »Tänä vuonna sinun on ihan pakko olla aktiivinen.»

Toinen lukiovuoteni on alullaan, muutan tänään asuntolaan, ja tämä ajomatka on äidin viimeinen tilaisuus vaatia minulta lupauksia, ennen kuin Browickin koulu nielaisee minut ja hän voi olla tekemisissä kanssani vain puhelimitse ja loma-aikoina. Mennessäni lukion ensimmäiselle hän pelkäsi, että villiinnyn sisäoppilaitoksessa, ja vannotti minua olemaan juomatta ja pidättäytymään seksistä. Nyt hän tahtoo minun lupaavan, että hankin uusia ystäviä, mikä on paljon loukkaavampaa tai suorastaan julmaa. Minun ja Jennyn välirikosta on kulunut viisi kuukautta, mutta aihe on edelleen arka. Vatsaani vääntää, kun äiti puhuu uusista ystäivistä. Pelkkä ajatuskin tuntuu petokselta.

»Minun mielestäni et saa istua koko aikaa yksin huoneesasi, siinä kaikki», äiti sanoo. »Onko väärin sanoa niin?»

»Jos olisin kotona, istuisin koko ajan huoneessani.»

»Mutta et sinä ole kotona. Eikö tässä ole kyse juuri siitä? Muistaakseni puhuit sosiaalisesta verkostosta, kun suostuttelit meidät päästämään sinut Browickiin.»

Painaudun tiukasti kiinni istuimeni selkänojaan ja toivon, että voisin upota sen pehmusteisiin, jotta minun ei tarvitsisi kuunnella äitiä, kun hän koettaa päästä niskan päälle vetoamalla omiin sanoihini. Browickin edustaja tuli puolitoista vuotta sitten kahdeksannen luokan tunnille esittelemään sisäoppilaitosta ja näytti videon sen erinomaisesti hoidetusta alueesta, joka kylpi kullanhoidoissa valossa, ja sen jälkeen

ryhdyin ruinaamaan isältä ja äidiltä lupaa lähettää hakemukseni kouluun ja laadin kaksikymmentäkohtaisen luettelon, jonka otsikko oli *Miksi Browick päihittää kunnalliset koulut*. Mainitsin luettelossa Browickin »sosiaalisen verkoston» sekä sen, kuinka suuri osa koulun käyneistä oli päässyt collegeen ja kuinka monta collegekurssia siellä oli mahdollista suorittaa, sillä olin painanut luvut mieleeni esitteestä. Loppujen lopuksi kaksi asiaa sai isän ja äidin uskomaan, että sisäoppilaitos oli oikea valinta: ensin minulle myönnettiin stipendi, jonka ansiosta heidän ei tarvinnut hellittää kukkaron nyörejä, ja sitten Columbinen lukion verilöylyssä kuoli toistakymmentä oppilasta. Seurasimme päiväkausia CNN:n ajankohtaisohjelmia, joissa näytettiin henkensä edestä juoksevia nuoria kerran toisensa jälkeen. Kun sanoin, ettei Browickissa voisi koskaan tapahtua mitään vastaavaa, isä ja äiti katsoivat toisiaan sen näköisinä kuin olisin pukeutunut heidän ajatuksensa sanoiksi.

»Märehdit koko kesän murheitasi», äiti sanoo. »Nyt on aika ryhdistäytyä ja mennä eteenpäin.»

»Enkä märehintynyt», minä mutisen, mutta äiti on oikeassa. Ellen tuijottanut kesällä televisiota kuin huumattuna, lojuin riippumatossa kuulokkeet korvilla ja kuuntelin minua takuuvarmasti itkettäviä kappaleita. Äidin mielestä omissa tunteissa ei saa rypeä, koska jotain kurjaa tapahtuu väistämättä vähän väliä ja koska elämä on silti onnellista, ellei anna vastoin käymisten lannistaa. Äiti ei ymmärrä, miten paljon tyydytystä haikeus saattaa tuottaa. Kun kuuntelen Fiona Applea tunti-kausia riippukeinussa, olen enemmän kuin onnellinen.

Suljen silmäni. »Olisipa isä mukana – jos se olisi, et puhuisi noin.»

»Sekin käskisi sinua ryhdistäytymään.»

»Joo, mutta ei yhtä ikävästi kuin sinä.»

2000 | ÄLYKÄS, KUNNIANHIMOINEN

ja jo kovasti aikuisuutta tavoitteleva Vanessa rakastuu 42-vuotiaaseen äidinkielen opettajaansa niin kuin vain 15-vuotias tyttö voi rakastua. He aloittavat suhteen, jossa mikään ei ole vain mustaa tai valkoista.

2017 | #METOO-LIIKE räjähtää maailmalla.

Vanessan entistä opettajaa syytetään sopimattomasta käytöksestä. Vanessa ei tiedä pysyäkö hiljaa ja siinä uskossa, että kaikki tapahtui hänen omasta tahdostaan vai uskaltautuako katsomaan menneisyyden tapahtumia kriittisesti.

Mutta miten Vanessa voisi kieltää ensirakkautensa?

Onko edes mahdollista, että mies, jota hän rakasti – ja joka väitti palvovansa vain häntä – olikin jotain ihan muuta?

»Minulle on oikeasti tosi tärkeää, että Stranen ja minun suhde oli rakkaustarina. Ymmärrätkö? Se on minulle oikeasti ihan hirveän tärkeää.»

»Minä ymmärrän», Ruby sanoo.

»Siis ellei meidän suhde ollut rakkaustarina, mitä se sitten oli?»

